

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

Imperatoriorum edictorum exemplar. Cap. V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

veluti Coryphæum & ducem Deum noctes diesq; omni
hora, omni denique vitæ cursu, quo spiritum ducimus,
ante oculos mentis nostræ proponentes, totis animæ vi-
ribus diligamus, veneremurq;. Et iam consurgentes, ma-
gna interioris cogitationis ac desiderij nostri tanquam
voce ei supplicemus, vt sub suo ouili nos perpetuo pro-
tegat, conseruet, & æternam denique pacem, quæ nec ro-
bore frangi, nec tempestate conquassari potest, nobis cle-
mens impertiat, in Christo Iesu seruatore nostro, cui glo-
ria in omnem æternitatem, Amen.

*Sequitur iam vt imperialia edicta per Constantinum &
Licinium edita hoc loco citemus.*

Imperatoriorum edictorum exemplar.

C A P. V.

CVm iam pridem religionis libertatem nemini denegandam esse, sed cuiusq; menti & voluntari potestatem permittendam, ritus & instituta diuina pro sua animi voluntate & arbitrio excolendi cõsideraremus, mã datum dedimus, vt cum singuli alij, tũ Christiani, suæ sectæ, & religionis fidẽ integrẽ obseruarent: Sed quoniam in eo rescripto, in quo eiusmodi illis concedebatur facultas, multæ sententiæ dubiæ & controuersæ inesse videbãtur, quidam illorum propterea fortasse paulo post, præ metu ab illius obseruatione repulsi sunt. Quapropter cũ ego Constantinus Augustus, & ego Licinius Augustus prospero itinere Mediolanũ perueniremus, & omnia quæ ad vtilitatẽ & commodũ Reip. pertinebant, accurate disquireremus, ista inter cætera, quæ plebi vniuersæ perutilia videbantur maxime omnium decernenda existimauimus, quibus reuerentia & diuinus cultus cõtineretur: hoc est vt tum Christianis, tum aliis omnibus liberã optionẽ omnino daremus, eam religionem sequendi, quam ipsi in animos inducerent: quò quæcunq; sit diuinitatis & cælestis numinis potentia, nobis ac vniuersis, qui sub nostra ditione vitam degunt, clemens & propitia esse posset. Istam igitur nostrã voluntatẽ ac sententiam recta ratione ac cõsilio decidimus, vt nemini prorsus libertas negetur, Christianorũ obseruantia & cultũ imitandi, amplexãdiq;:

Ee 2 & cuiq;

EVSEBII HISTORIAE

& cuique detur copia, suam mentē ei religioni addicēdi, quam ipse sibi maxime cōuenire censuerit: quō diuinū numen, in omnibus quæ molimur, consuetam curam, studium, & bonitatem in nos ostendat. De qua quidem voluntate nostra cōsentaneum fuit ad te rescribere, vt tum controuersæ illæ sentētiæ, quæ prioribus literis ad tuam pietatem missis de Christianis cōtinebantur, penitus tollerentur, tum ea quæ videbantur admodum seuera, & à nostra mansuetudine ac clementia aliena, omnino abrogarentur: atq; adeo iam quisq; eorum, qui induxerunt in animum Christianorum religionem obseruare, libere, minime fucate, & absq; vlla molestia aut perturbatione cuiusquam, hoc ipsum custodiat. Quæ quidem tuæ solertia plenissime significare decreuimus, vt intelligas nos liberam ac solutā Christianis facultatē concessisse, suam ipsorū religionē sedulo excolendi. Quod quoniam tua pietas perspicit, à nobis libere illis esse concessum, aliisq; etiam potestātē factā, eum obseruantia & religionis modū, quē apud animū proposuerint cōsectandi, & nostrorum tēporum tranquillitati & quieti reuera accōmodatū esse, vt quisq; facultatē habeat deligendi, obseruādiq; eam in deo colendo rationē, quæ sibi maxime placuerit, hocq; à nobis factitatū esse, vt nullius honoris, nullius religionis authoritas à nobis vlla ex parte imminui videatur, tuarū partiū est prouidere, vt nemo impediatur, quominus suę professioni firme adhaereat. Istud etiā præter cætera nominatim Christianis decernimus, vt loca eorū, in quæ ipsis in more positū erat, antea cōuenire (de quibus quidē rebus literis superioribus ad tuā sanctimoniam datis, alia formula eo tēpore à nobis erat definita & præscripta) si qui vel à questore nostro, vel ab alio quopiam ea emisse videātur, Christianis absq; argento, absq; vlla repetitione pretij, quod in illis emēdis collocauerāt, sine omni mora & dubitatiōe restituāt. Et si qui ipsa loca promunere fuerint adepti, vt ipsis Christianis quā celerrime reddāt: ac si qui ea aut coemerit, aut dono acceperint, aliquid à nostra bonitate postulēt, præfectūq; qui regioni, in qua habitant, præest, adeant, quō ipsorū etiam à nostra munificentia prouisio & cura suscipiatur. Quæ quidē omnia

*Restitutio
locorū eorū*

nia Christianorū societati tuo studio & industria, exemplo, & sine vlla dilatione restituēda cures, oportebit. Ac quoniam ipsi Christiani non solū ea loca in quæ conuenire solent, sed alia etiam habuisse cognoscuntur, quæ nō priuatim ad singulos, sed ad ius totius ipsorū cōmunitatis, id est Christianorū spectabant, singulis, qui ea possident, mandes velim, vt omnia per legē, quā suprā posuimus, absq; vlla controuersia Christianis, id est societati ipsorum & conuentui reddant, modo ratio ipsa ante demonstrata sedulo conseruetur, nimirū vt illi qui sine repetitione pretij, sicuti antea diximus, ea restituāt, suas res & facultates absq; damno à nostra beneficentia cōpensatas fore pro certo expectent. In quibus omnibus prædictæ Christianorū cōmunitati, studium & diligētiam pro virili tua parte vel maximā adhibere debes, vt nostrū citissime conficiatur mandatū, quò ad hunc modū cōmuni & publicæ tranquillitati à nostra benignitate recte prospiciatur. Nam hac ratione, sicuti dictū est, diuinū erga nos studiū, quod in multis iam rebus experti sumus, perpetuò nobis firmum ac stabile permanebit. Vt igitur huius nostræ sanctionis & beneficentiæ decisio ad omnium notitiam perferatur, has nostras literas vbiq; proponi, & in cuiusq; cognitionem venire consentaneū est, quò lex à nostra clemētia sancita neminē omnino latere possit.

Exemplar alterius edicti quod ab imperatoribus factum est, vt suam beneficentiam, erga solam ecclesiam catholicam ostentatam perspicuè omnibus significarent.

Salue Auilīnē nobis in primis venerande. Est hæc nostræ clemētiae ratio & modus Auilīnē honoratissime, vt illa quæ ad alienū ius pertinet, non solū non perturbare, sed etiā cuiq; restituere quàm maxime cupiamus. Quare volum⁹ vt simul ac hæc literas à nobis acceperis, si quæ, ex his possessionibus quæ ad catholicā Christianorū ecclesiam in quibusq; ciuitatibus aut aliis locis pertinent, etiā adhuc à ciuibus, aut ab aliis quibusdā retineātur, eas quàm primū iisdē ecclesiis facias restitui. Quandoquidē animo instituimus, vt ea quæ ecclesie antea possiderunt, ad ipsarū ius dēnuo reuertantur. Cū igitur tua pietas animaduertat decretū hoc absq; dubio de nostra sentētia esse publicatū, enitere atq; elabora, vt siue horti siue cedes

EUSEBII HISTORIAE

sive aliud quodcunque aliquando ad ius ipsarum ecclesiarum spectauerit, omnia illis quam celerrime reddantur, ut te huic nostro edicto diligentissimum obsequium praestitisse intelligamus. Vale Auilinae honoratissime, nobisque charissime.

*Exemplar epistolae Constantini imperatoris, per quam
episcoporum concilium Romae praecipit fieri, pro
ecclesiarum unitate & concordia.*

Constantinus Augustus Miltiade episcopo Romano, et Marco. S.

Quoniam eiusmodi literae complures, ab Auilino clarissimo Africae praefectus ad me missae sunt, in quibus constat Cecilianum episcopum ciuitatis Carthagenensium a quibusdam collegis suis in Africa ordinatis episcopis, multis de rebus in crimen vocari, & illud per mihi molestum videtur, ut in his prouinciis, quas diuina prouidentia ultro ac sua sponte sub meum subiuxerit imperium, & in illis locis in quibus crebra hominum frequentia versatur, non modo multitudo ad deteriora defleat, & distrahitur dissidiis, sed episcopi etiam, discordiam inter se ipsi exerceant, visum est mihi ut idem Cecilianus cum decem episcopis, qui illum reum facere videntur & decem aliis, quos ipse suae diiudicationi necessarios existimauerit, Romam nauigio traiciat, ut ibi coram vobis, & Rhetecio etiam, & Materno & Marino collegis vestris (quos ea de causa Romam maturare iusserim) possit audiri, sicut sanctissima Dei lex, uti nostis, postulat. Atque ut de omnibus hisce plenissimam accuratissimamque notitiam possitis habere, exemplaria literarum ad me ab Auilino missarum, literis meis subscripta, ad vestros praedictos collegas misi. Quas cum vestra grauitas perlegerit, exquisite ponderabit, quo modo quae ratione lis illa, quam supra diximus, diligentissime rectissimeque dirimatur, & ex iuris praescripto tandem aliquando absoluitur. Quandoquidem illud vestrum studium minime latet, me tantam reuerentiam sanctae & catholicae ecclesiae tribuere, ut velim vos nullum generale schisma, nullam discordiam in villo loco omnino relinquere. Summa magni Dei maiestas vos honoratissimi viri multis annis conseruet.

Exemplar

Exemplar epistolæ Imperatoris, per quam iubet secundum concilium fieri, pro omni inter episcopos discordia tollenda.

Constantinus Augustus Chresto Syracusanorum episcopo S.

Iamdudum cum nonnulli improbo & peruerso animo à sancta religione & cœlesti euangelii doctrina ac potentia, & à catholica ecclesiæ opinione desciscere cœperint, cupiens equidem eiusmodi lites & controuersias inter vos ortas dissoluere, ita scripsi, vt missis à Gallia quibusdã episcopis, quinetiam ex Affrica aliis aduersarũ partium accersitis, qui inter se maxima cum pertinacia & animorum contentione digladiãtur, & episcopo Romano etiã coram, hoc dissensionis, quicquid videatur, possit illis presentibus, accurata diiudicatione in rectã viam reduci. Verũ quoniam (sicuti vsu venit) quidam tũ suæ salutis, tum veri cultus, qui sanctissimæ Christi religioni debetur, penitus obliti, adhuc priuatas inimicitias exercere & graues simultates gerere non desinunt, dum nolunt aut concilii iudicio iam facto acquiescere, dumque definite affirmant, paucos admodum fuisse, qui suas ipsorum sententias palãm in concilio proferebant, iiq̃ ipsi cum non omnia quæ ante queri debuerant accurate quesita essent, ad iudicium dandum propere & valde celeriter festinabant, atq; ex his omnibus ea fieri contigit, vt tũ illi ipsi quos fraternũ & concordẽ animorũ cõsensum, inter ipsos retinere oportuerat, turpi imo nefaria & impia dissensione discordent, tũ aliis hominibus, qui mentes à sanctissima religione alienas habent, ansam ludibrii & irrisionis præstet, idcirco mihi sedulo prouidẽdũ erat, vt istud, quod post iudicium antea pronũtiatũ, sua spõte componi & tranquillari debuerat, etiam iã tandẽ multis presentibus episcopis exitũ & finẽ cõsequatur. Proinde quoniã plurimos episcopos ex locis diuersis & prope infinitis in urbem Aretalesiorũ ad Calendas Augusti conuenire mandauimus, tibi etiam per literas significandum putauimus, vt accepta rheda publica à clarissimo viro Latromiano Siciliae cõductore, duobus itẽ aliis episcopis ex secunda sede, quos tui ipse tibi maxime deligendos iudicaueris, tibi in societate ascitis, quinetiã tribus famulis,

EVSEBII HISTORIAE

qui vobis inter vias ministrēt, assumptis, ad eū diē in loco præscripto aliis occurras: quo per tuā gravitatē, & cōsentientē sententiā reliquorū, qui eō coeāt, hoc dissidiū, quod hætenus improbe, ob turpes & scelestas concertationes cōtinuatū fuerit, simul atq; ea quæ ab vtraque factione episcoporū (quos similiter adesse mādauimus) audita fuerint, possit, licet sero, ad debitam religionem, fidem & fraternam concordiam aliquando reuocari. Deus omnipotens in multos annos te nobis seruet incolumē.

Exemplar epist. olæ imperatoris, per quam pecuniæ ecclesiis donate fuerunt.

Constantinus Augustus Ceciliano episcopo Carthaginensi. S. De pecuniis, ecclesiis à Constantino donatis.

CAP. VI.

QVoniā visum est nobis per oēs prouincias Affricæ, Numidiæ & Mauritanix certis quibusdā legitime & sanctissimæ religionis catholicæ ministris in sumptus cōmunes aliquid suppeditare, literas ad Vrsū virū nobilissimū Questorē nostrum in Affrica dedi, & ei signifi-

Επιρῆανι^ο de
νευσυρισ &
ονδεριβυς
ρῶλης ὁ
Γαλάντιου
ταλέται
Νισλουῦν δὲ
Ξίνωδ' ὄνο
ἰργύρω.
συγκείμε
ορ ὅτι γιν
όντα σῆ
ἡνύξια
ρόλης δ' ὄνο
επται, κα

caui, vt tria millia φῶλεις tuæ gravitati numeranda curaret. Tu igitur quando prædictā pecuniæ summā recipiendam curaueris, omnibus, qui in scheda ad te ab Olio missa ante scripti sunt, has pecunias dispertiri iubeto. Quod si aliquid ad istud meum in hac re erga omnes hos institutū cumulate explendū deesse animaduertas, ab Heraclida nostrarū possessionū procuratore, audacter & absq; hæsitacione, quod necessarium fore putaueris, postules velim. Nā illi corā imperaui, vt si quid pecuniæ tua grauitas ab eo peteret, absq; dubitatione vlla tibi numerandū curaret. Et quoniā accepi quosdā homines nō animo satis rectè cōposito & cōstituto, populū à sanctissima & catholica ecclesia mala & perniciose corruptela velle auertere, scias velim me Auilino procōsuli, quin etiā Patricio præfectorū vicario, eū præsto apud me essent, talia mandata dedisse, vt eum in reliquis omnibus tū in hoc maxime curā diligentē ponerent, & ré eiusmodi, si fortè acciderit, nullo modo negligenter. Quapropter si quos homi-

ἀ τὸν δ' ἡναρισμόν αὐτῶν, οὐ κατὰ τὸν ἀργυρισμόν.

επιρῆανις habet grosso. anglic. summa. 27000. li. 1575. marc. anglic.